

Schematherapie vervolg

Moduledocent: Monique Wijers

19 februari 2018

Over de module

Passie (hoofd)docent

Guido Sijbers & Monique Wijers

Link naar YouTube: <https://www.youtube.com/watch?v=w0ffwDYo00Q>

We willen therapeuten leren om met moeilijk gedrag om te gaan met als doel cliënten te leren hun basisbehoeften op een GEZONDE manier te uiten.

Cliëntperspectief

Filmpje: leven van Michael:

NL subt Bernardos
30s.mov

Deze korte clip laat zien hoe schema-therapeuten leren om gedrag te begrijpen. Doel van de therapie is dat therapeuten tegelijkertijd ook de cliënt leren zichzelf te begrijpen. Schematherapie gaat er van uit dat schema's ontstaan in de vroege jeugd als reactie op het niet (voldoende) vervullen van als universeel beschouwde basisbehoeften van kinderen.

Als basisbehoeften niet voldoende worden vervuld kunnen kinderen zich niet meer op een gezonde manier emotioneel ontwikkelen. Ze krijgen dan geen of onvoldoende steun bij het ontwikkelen van belangrijke vaardigheden om zich verder te kunnen ontplooien in het leven, zoals vertrouwen ontwikkelen met moeilijke emoties te kunnen leren omgaan. Tijdens de therapie zal de therapeut deze basisbehoefte (begrensd) vervullen.

Het doel van Schematherapie is om zich niet meer zo sterk te laten bepalen door oude patronen.

“Ontwikkeling is niet afleren om te vallen, maar leren om op te staan.”

Context

Via de link hieronder lees je een interview met Arnoud Arntz in NRC november 2016 over Schematherapie en de maatschappelijke context: [Interview Arnoud Arntz](#)

**ANDEREN WAREN
MIJN VERLEDEN**
POSTBUS 1045 6101 BA ARNHEM
**ZELF BEN IK
DE TOEKOMST**

Loesje

Competenties en KBS'en

De volgende competenties komen aan bod in deze module:

- hanteert relatie met de cliënt op therapeutische wijze
- luistert goed, verstaat en begrijpt inhoudelijke betekenissen en past woordkeus en spreekstijl aan kenmerken van cliënten of cliëntsystemen aan
- houdt regie over het behandelgesprek
- legt een behandelplan goed uit, betreft de wensen van de cliënt daar actief bij en verifieert of het plan goed begrepen is
- is zorgvuldig, professioneel en ter zake in schriftelijke contactrapportage
- indiceert en stimuleert goed onderzochte en effectief gevonden behandelvormen en volgt kritisch de toepassing van behandelingen waarvan de werkzaamheid voor de klachten van de cliënt onvoldoende empirische ondersteuning heeft erkent en bespreekt grenzen van behandel mogelijkheden

Bij deze module passen de volgende KBS-en:

- richtlijngestuurde behandeling van een individuele cliënt met complexe problematiek
- persoonsgerichte en/of procesgerichte behandeling
- mensen met neurologische, lichamelijke of cognitieve beperking (aangeboren of verworven) behandelen

Planning

Check hieronder de planning van de module. Wijzigingen in data, docenten of onderwerpen vernemen wij graag.

Ontmoeting	Datum	Tijd	Onderwerp	Docent(en)
1 & 2	10-02-2020	09.30 – 16.15 uur	Therapeutische relatie/limited reparenting	Monique Wijers en Eline Mollema
			Omgaan met copingmodi	
3 & 4	17-02-2020	09.30 – 16.15 uur	Omgaan met copingmodi (vervolg)	Monique Wijers en Eline Mollema
			Omgaan met oudermodi	
5 & 6	02-03-2020	09.30 – 16.15 uur	Omgaan met kindmodi	Monique Wijers en Eline Mollema
7 & 8	09-03-2020	09.30 – 16.15 uur	Versterken van de Gezonde Volwassene en gedragsverandering Schema's van de therapeut en inter-/supervisie	Monique Wijers en Guido Sijbers
9 & 10	16-03-2020	09.30 – 16.15 uur	Fasering van behandeling	Eline Mollema en Guido Sijbers
			Praktijktoets	

Handboeken

Onderstaand boek geldt als handboek binnen deze module.

- **Schwierige Situationen in der Schematherapie**, Christine Zens & Gitta Jacob, Uitgever: Beltz, ISBN978-3-621-28100-3

Verder dient de deelnemer te beschikken over de volgende handboeken. Deze zijn grotendeels dezelfde als bij de module Schematherapie deel 1, dus als het goed is al in het bezit van de deelnemer:

- Schemagerichte therapie. Handboek voor therapeuten. Door Young, Klosko en Weishaar (2005)
- Schematherapie: een praktische handleiding. Door Artzn en Jacob (2012)

Inspiratie

DVD-boxen:

- Schema therapy: Working with modes. Door Remco v.d. Wijngaart en David Bernstein (2010)
- 'Schema therapy for the Avoidant, Dependent and Obsessive-Compulsive Personality Disorder' door Remco v.d. Wijngaart en Guido Sijbers (2016)
- 'Fine Tuning Imagery Rescripting' door Remco v.d. Wijngaart en Chris Hayes (2016)

Afronding

Er wordt getoetst a.d.h.v.:

1. een casus die door de docenten verstrekt wordt en waarbij een 5-tal moeilijke therapie-situaties van deze casus geschetst worden;
2. een estafette-rollenspel waarbij de situaties gespeeld worden. Er wordt per deelnemer 15-20 minuten gespeeld, mede-deelnemer speelt dan de client-rol. Daarna volgt evaluatie en beoordeling. De volgende deelnemer pakt het rollenspel op waar het gebeven is.

Beoordeling vindt plaats m.b.v. de Therapy Adherence Scale. De deelnemer is geslaagd als de beoordeling voldoende (minimaal 6) is.

Leeractiviteiten: de ontmoetingen

Ontmoeting 1&2

Onderwerp: Moeilijke situaties in de therapiekamer: Therapeutische relatie/limited reparenting en omgaan met copingmodi.

Doel: Moeilijke situaties leren hanteren, verdieping van de vaardigheden m.b.t. onderwerpen van vandaag.

Werkvormen: Theoretische presentatie (probleemanalyse in Schematherapie termen en hoe om te gaan met dit gedrag/deze situatie), demonstratie door docenten of DVD, zelf oefenen door de deelnemers in subgroepjes, evaluatie.

Programma:

- 09:30-10:00 Kennismaking en informatie over deze module.
- 10:00-11:00 Therapeutische relatie/limited reparenting (LR): Verdiepen van wat LR inhoudt aan de hand van moeilijke situaties in de therapiekamer.
- 12:30-13:15 Pauze
- 13:15-16:00 Hanteren moeilijke situaties bij overgave en vermijdende coping-modi: Willoze, inschikkelijke, onthechte beschermer, vermijdende beschermer en onthechte zelfsusser middels (empathische confrontatie en stoelentechniek)
1. Inleiding
  2. Demonstratie/DVD
  3. Oefenen in subgroepen en plenaire nabespreking
- 16:00-16:15 Evaluatie en afspraken voor volgende keer

Verplichte literatuur:

- Hoofdstuk 7: Uitvoerige behandelstrategieën voor schema's (p220-286) N.b. deze literatuur dient hier alleen als oprisser (bij de laatste bijeenkomst komt hij nog een keer terug). Lees vooral per schema de kopjes: Speciale problemen bij dit schema. Uit handboek: Schemagerichte therapie. Handboek voor therapeuten. Young, Klosko & Weishaar. **In handboek.**
- Teil I: Schwierige Situationen mit dysfunktionalen Bewältigungsmodi: Vermeidung und Unterwerfung (p32-103). Uit handboek: Schwierige Situationen in der Schematherapie. Christine Zens & Gitta Jacob. **In handboek.**

Aanbevolen literatuur:

- Hoofdstuk 2: Het modusmodel: 2.2 Casusconceptualisatie van het modusmodel + 2.3 Specifieke modusmodellen voor verschillende persoonlijkheidsstoornissen (p48-82). Uit: Schematherapie: een praktische handleiding. Arntz & Jacob. **In handboek.**

- Hoofdstuk 5: Copingmodi overwinnen (p107-128). Uit: Schematherapie: een praktische handleiding. Arntz & Jacob. **In handboek.**

Reflectievraag

Wat heb je deze dag geleerd over hoe jij moeilijke situaties in de therapiekamer hanteert?

Beeldmateriaal

Ontmoeting 3&4

Onderwerp: Moeilijke situaties in de therapiekamer: Omgaan met Copingmodi (vervolg) en omgaan met Oudermodi.

Doel: Moeilijke situaties leren hanteren, verdieping van de vaardigheden m.b.t. onderwerpen van vandaag.

Werkvormen: Theoretische presentatie (probleemanalyse in Schematherapie termen en hoe om te gaan met dit gedrag/deze situatie), demonstratie door docenten of DVD, zelf oefenen door de cursisten in subgroepjes, evaluatie.

Programma:

09:30 - 10:00 Ervaringen met en vragen over technieken van vorige ontmoeting

10:00 - 12:30 Hanteren overcompenserende coping-modi: boze beschermer, zelfverheerlijker en perfectionistische en paranoïde overcontroleerders (empathische confrontatie, relatieopbouw, begrenzing en stoelentechniek)

1. Inleiding
2. Demonstratie/DVD
3. Oefenen in subgroepen en plenaire nabespreking

12:30 - 13:15 Pauze

13:15 - 16:00 Bevechten van straffende en veeleisende oudermodus: aanpakken van extreme straftafer, aanpakken van schuld, verantwoordelijkheid en loyaliteit, aanpakken van prestatie-eisen.

1. Fishbowl: samen leren vechten, taal en strategie ontwikkelen.
2. Oefenen in 2-tallen en plenaire nabespreking

16:00 - 16:15 Evaluatie en afspraken voor volgende keer.

Verplichte literatuur:

- Teil III: Schwierige Situationen mit dysfunktionalen Bewältigungsmodi: Überkompensation (p106-149). Uit: Schwierige Situationen in der Schematherapie. Christine Zens & Gitta Jacob. **In handboek.**
- Teil VI: Schwierige Situationen mit dysfunktionalen Elternmodi (p227-258). Uit: Schwierige Situationen in der Schematherapie. Christine Zens & Gitta Jacob. **In handboek.**
- Hoofdstuk 8: Disfunctionele oudermodi behandelen (p201-226). Uit: Schematherapie: een praktische handleiding. Arntz & Jacob. **In handboek.**

Aanbevolen literatuur:

n.v.t.

Voor ontmoeting

Wat is je belangrijkste inzicht op basis van de literatuur?

Beeldmateriaal

Ontmoeting 5&6

Onderwerp: Moeilijke situaties in de therapiekamer: Omgaan met Kindmodi.

Doel: Moeilijke situaties leren hanteren, verdieping van de vaardigheden m..b.t. onderwerpen van vandaag.

Werkvormen: Theoretische presentatie (probleemanalyse in schema-therapie termen en hoe om te gaan met dit gedrag/deze situatie), demonstratie door docenten of DVD, zelf oefenen door de cursisten in subgroepjes, evaluatie.

Programma:

09:30 - 10:00 Ervaringen met en vragen over technieken van vorige bijeenkomst

10:00 - 12:30 Zorgen voor het Kwetsbare Kind (traumatisering, verlatingsangst, begeleiding bij groeien in fases met specifieke uitdagingen per fase)

1. Demonstratie/DVD (Imaginatie met rescripting)

2. Oefenen in subgroepen en plenaire nabespreking

12:30 - 13:15 Pauze

13:15 - 15:30 Hanteren boze Kind en Ongedisciplineerde/Impulsieve Kind (boosheid als voorwaarde om verder te groeien, cliënten leren zichzelf grenzen te stellen)

1. Demonstratie/DVD

2. Oefenen in subgroepen en plenaire nabespreking

15:30 - 16:00 Aandacht voor het Blijde Kind Plenaire oefening

16:00 - 16:15 Evaluatie en afspraken voor volgende keer

Verplichte literatuur:

- Teil IV: Schwierige Situationen mit Kindmod (p151-226). Uit: Schwierige Situationen in der Schematherapie. Christine Zens & Gitta Jacob. **In handboek.**
- 9241 Arntz, A. Imagery Rescripting for Personality disorders (2011)

Aanbevolen literatuur:

- Hoofdstuk 6: Kwetsbare kindmodi behandelen + hoofdstuk 7 boze en impulsieve kindmodi behandelen (p129-200). Uit: Schematherapie: een praktische handleiding. Arntz & Jacob. **In handboek.**

Na ontmoeting

Omschrijf wat voor jou de toegevoegde waarde van Imaginatie met rescripting is.

Beeldmateriaal

Ontmoeting 7&8

Onderwerp: Moeilijke situaties in de therapiekamer: Versterken van de Gezonde Volwassene en gedragsverandering + Schema's van de therapeut en inter-/supervisie.

Doel: Moeilijke situaties leren hanteren, verdieping van de vaardigheden m.b.t. onderwerpen van vandaag.

Werkvormen: Theoretische presentatie (probleemanalyse in schema-therapie termen en hoe om te gaan met dit gedrag/deze situatie), demonstratie door docenten of DVD, zelf oefenen door de deelnemers in subgroepjes, evaluatie.

Programma:

09:30 - 10:00 Ervaringen met en vragen over technieken van vorige ontmoeting

10:00 - 12:30 Versterken van de Gezonde Volwassene en gedragsverandering (voorbeelden van moeilijkheden: cliënt krijg een terugval in de laatste fase van therapie, ziet het niet meer zitten, oefent druk uit op de therapeut)
1. Demonstratie/DVD (imaginatie heden/toekomst)
2. Oefenen in subgroepen en plenaire nabespreking

12:30 - 13:15 Pauze

13:15 - 16:00 Schema's van de therapeut (inter- en supervisie)
Imaginatie van moeilijk situatie met cliënt - verbinding met eigen geschiedenis (1 voorbeeld voordoen, evt. eigen voorbeeld docent)
Daarna in subgroepen van 4: Stoelentechniek om inzicht te krijgen in wat bij de therapeut getrigged wordt + maken van flashcard om de gezonde volwassene te versterken

16:00 - 16:15 Evaluatie en afspraken voor volgende keer

Verplichte literatuur:

- Hoofdstuk 5: Gedrag patronen doorbreken. Uit Schemagerichte therapie. Handboek voor therapeuten. (p155-186) Uit: Schemagerichte therapie. Handboek voor therapeuten. Young, Klosko & Weishaar. **In handboek.**
- Hoofdstuk 9: De gezonde volwassene modus versterken (p227-235). Uit: Schematherapie: een praktische handleiding. Arntz & Jacob. **In handboek.**
- Hoofdstuk 6: De therapeutische relatie: eigen copingstijlen van de therapeut. Uit Schemagerichte therapie. Handboek voor therapeuten (p196-207). Uit: Schemagerichte therapie. Handboek voor therapeuten. Young, Klosko & Weishaar. **In handboek.**
- Teil VIII: Schwierige Therapiesituationen und Anteile des Therapeuten (p259-276). Uit: Schwierige Situationen in der Schematherapie. Christine Zens & Gitta Jacob. **In handboek.**

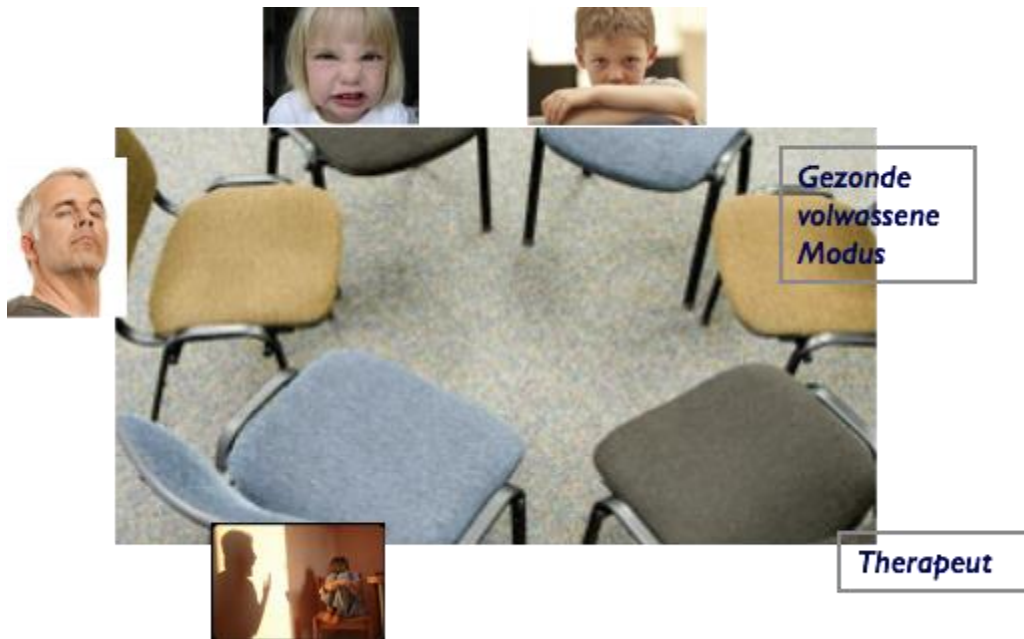
Aanbevolen literatuur:

n.v.t.

Voor ontmoeting

Wat heb je geleerd van het oefenen met de Stoelentechniek?

Beeldmateriaal

Ontmoeting 9&10

Onderwerpen: Fasering + Praktijkttoets

Doel: Moeilijke situaties leren hanteren, verdieping van de vaardigheden m.b.t. onderwerpen van vandaag

Werkvormen: Presentatie (probleemanalyse in ST termen + hoe om te gaan met dit gedrag/deze situatie), voordoen/DVD, zelf oefenen in subgroepjes, evaluatie + praktijktoets.

Programma:

- 09:30 - 10:00 Ervaringen met en vragen over technieken van vorige ontmoeting
- 10:00 - 11:00 Fasering van behandeling en de veranderende houding van de therapeut
- 11:00 - 12:30 Praktijk toets in 2 subgroepen
- 12:30 - 13:15 Pauze
- 13:15 - 15:45 Praktijk toets in 2 subgroepen
- 15:45 - 16:15 Evaluatie en afsluiting

Verplichte literatuur:

- Hoofdstuk 7: Uitvoerige behandelstrategieën voor schema's. Uit: Schemagerichte therapie. Handboek voor therapeuten (p220-286). Lees vooral per schema de kopjes: Doelen van de therapie + Strategieën in de behandeling. **In handboek.**

Aanbevolen literatuur:

N.v.t.

Na ontmoeting

Wat vond je het meest leerzame van deze dag?

Beeldmateriaal

